
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Bort fra Anglo-Katolisismen. — Sommerminder i de dødes maaned. — Norske Kvinners Katolske Forbunds tredje landsmøte i Oslo, lørdag 31. oktober og søndag 1. november. — Varia.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO — TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

Bort fra Anglo-Katolisismen.

Anglo-katolikkene mener, at de allerede har forvandlet den engelske kirkes ansikt, og de har virkelig også forskjønnet og satt liv i gudstjenestene. Men når jeg ser tilbake på den tid da jeg tenkte som de, forekommer det mig, at jeg har vært som et barn, der stikker stilkene av blomster det har plukket i en annens have, ned i sandet i håp om at de vil gro. Disse blomster har ingen rot og kan ikke trives adskilt fra den jordbunn, hvor de blev tatt. Tilsist vil havet komme og skylle dem bort. For tiltross for disse henrivende dekorasjoner står det på mange måter verre til med den engelske kirke nu enn for hundre år siden. Om den på enkelte punkter er mere katolsksinnet, er den på andre avgjort mere protestantisk.

Aldri har man misbrukt den individuelle mening mere enn idag, — det samme gjør anglo-katolikkene. Enhver velger og vraker så meget eller så lite, som han behager å tro av den katolske lære. Der er ikke, som mange katolikker tror, en bestemt rettesnor for tro og gudsdyrkelse innen høikirken. Hver enkelt er sig selv en lov. I fortroppen går de som anerkjenner alt undtagen det katolske dogme om Kirken. I baktroppen er de som kanskje bare antar ett eller to spesielt katolske dogmer, som f. eks. det virkelige nærvær eller plikten til å be for de avdøde. Men selv blandt førerne er der besynderlige eksempler på protestantisk innstilling. En fremragende anglo-katolikk, der hadde opgitt alt håp om forfremmelse, fordi han nektet å adlyde sin biskop med hensyn til å undlate opbevarelse av sakramentet, fortalte mig ganske frimodig at han ikke trodde på helvede. Han syntes ikke å ha innsett at dogmet om helvede står på akkurat like fot med dogmet om det virkelige nærvær, og at det ikke er annet enn protestantisme å fornekte det ene, mens man anerkjenner det annet.

Næsten hver eneste sogneprest i den engelske kirke er en pave, ufeilbar i sitt eget sogn, hvis gudstjenester han dirigerer, og fra hvis predikestol han forkynner nettop så lite eller så meget av troen, som han behager. Hver av de anglo-katolske kirker, som jeg har vært nærmere knyttet til, lærte sin egen religion, forskjellige ikke bare med hensyn til gudstjenestenes gang, men i lære og livsanskuelse. Embedsmennene i den engelske kirke kjenner til dette anarki, men det eneste middel de kan finne å avhjelpe det med, er å overgi prestenes makt til et menighetsråd, der kan komme til å bestå utelukkende av uoplyste mennesker med mere fordom enn opplysning med hensyn til religiøse spørsmål. Alt er kaos, kaos, kaos — ikke det fruktbare kaos, hvorav verdener oppstår, men oppløsningens og tilintetgjørelsens håpløse kaos, som minner om et lem der råtner bort, fordi det er amputert fra legemet og dødt.

Så er der også de innhugg, som forårsakes av det man misvisende betegner som modernisme, og som i de siste trede år er trengt like så dypt inn i den engelske kirke som katolisismen og likesom nyprotestantismen alvorlig har påvirket det anglo-katolske parti. Noen av dem beskylder Rom for dunkelhet. De trekker ikke lenger grensen mellom sig selv og Rom ved pavedømmet eller transsubstantiasjonen, men ved forskjellen mellom en «oplyst» og en «reaksjonær» katolisisme. De tror, at anglo-katolisismen er fremskrittssvennlig, mens romersk katolisisme er dunkel, lenket og reaksjonær. Dette er en farlig påstand, fordi den er usann. Der *er* en forskjell mellom visse høikirkelige utlegninger av det virkelige nærvær og transsubstantiasjonen, — der *er* en forskjell mellom det romerske dogme om pavedømmet og den anglo-katolske teori om en ærens forrang. Men det er *ikke* sant at den katolske kirke er dunkel, lenkebundet og reaksjo-

nær. Det er en idé der kun eksisterer i protestantenes fantasi, og i anglo-katolikkenes, — men disse to er jo egentlig identiske.

Det er derfor ikke sannsynlig, selv bortsett fra andre vanskeligheter, at den anglo-katolske drøm om en gjenforening med Rom nogensinne vil gå i oppfyllelse. Rom vil aldri inngå kompromiss med protestantisme eller modernisme, og disses vekst har i det minste holdt tritt med katolisismens fremskritt i England. Dessuten baseres tanken på en misforståelse, den antagelse nemlig at den engelske kirkes stilling er parallel med de orientalske kirkers, der er anerkjent av Rom som unerte. Man glemmer at foruten å være urokkelig ortodokse er disse kirker likeså gamle som Rom, — deres tradisjoner, skikker og liturgi eksisterte lenge før skismaet avskar dem fra enheten. Å opfordre dem til å opgi sin greske liturgi, sine særlige skikker som ekteskap for geistligheten og kommunion i begge skikkelser, vilde være det samme som å be dem innføre plutselige fornyelser i en ubrutt tradisjon, og Rom har aldri brutalt brutt tradisjoner eller foraktet det overleverte. Det er ganske unyttig å sammenligne disse kirker med den engelske, hvis særlige liturgi, skikker og disiplin stammer fra dens adskillelse fra Rom og nettop var en protest mot Rom og en støtte for visse protestantiske kjetterier. Gjenforening kunde bare bli mulig på basis av fullkommen underkastelse og en tilbakevenden til den stilling, den inntok før reformasjonen, da den, — bortsett fra visse lokale skikker, der hadde sitt sidestykke i de fleste andre land — var den samme som kirkens i Frankrike, i Spania og Italia, uten særlige privilegier.

Hvorledes vil nu for fremtiden denne bevegelse arte sig, der har forvandlet, d. v. s. oppløst den engelske kirke? Hvorledes vil dens fremtidige stilling til Rom bli? Det er vanskelig å si. Det er meget lettere å si hvad der efter all sannsynlighet ikke vil skje. Nogen katolikker mener, at Høikirkens menn vil bryte med anglikanismen og danne en sekt for sig selv. Dette er usannsynlig av to grunner: For det første er de ikke enige innbyrdes, og hadde de først løsrevet sig fra Kirken, vilde de så langt fra å danne en ny sekt, snarere

opløses i kaos. For det annet er de de mest håpløst loyale mennesker i verden, og den dårlige behandling de er gjenstand for, tjener bare til å styrke dem i deres forsett, å plante sin have i sandet. Fødte katolikker vil finne at dette er vanskelig å tro, men der er andre som erindrer. Jeg tviler også på, at anglo-katolikkenen nogensinne i et større antall vil underkaste sig Rom, dels på grunn av sin uovervinnelige loyalitet, dels fordi de fleste er mindre katolske enn deres praksis og tro lar en formode. De ynder å gå sine egne veier, å vrake og velge, å kjempe mot autoriteten, å herske i hver sitt sogn. På mange måter er de som sagt protestanter av hjerte. Men katolikken kunde sikkert fjerne mange hindringer og misforståelser, der holder visse anglo-katolikker tilbake, som ikke egentlig er protestantisk sinn, som heller ikke er uovervinnelig loyale eller håpløst ulogiske, men hvis fordommer er blitt vakt ved visse romersk-katolske former for propaganda, og som betrakter en konversjon som et sprang fra asken i ilden. Uten å ville gi den forfengelige drøm næring, at Rom skulde forandre sine metoder eller utlegge sin lære på en annen måte, tror jeg dog, at enkelte katolikker burde endre sine metoder og forklare sin kirkes lære litt elskverdigrere. Av erfaring vet jeg, at troens sannheter kan falle over ikke-katolikker både som en skur av sten og som en regn av roser. Voldsomme angrep på anglikansk prestevielse skader ofte mere enn de gavner. Angrep på anglikansk god tro og god mening tjener kun til å irritere og vekke motstand. Alt hvad der kreves for å vinne en mengde anglo-katolikkens tilslutning, er en «Epiphani», en fremvisning av Kristus for hedningene. På den måte blev verden erobret, da de hedenske religioner falt, og den romerske kirke steg op av det romerske keiserrikets aske, — en åpenbaring av det guddommelige lys, av Ham, der har sagt at Han, når Han engang er ophøiet, vil dra alle til sig. De fleste intellektuelle anglikanere er inderlig lei av strid, verdslighet, av modernistiske lyktemenn, som springer hit og dit, men ikke fører frem nogetsteds. De speider efter stjernen, og når de finner den, vil de følge den.

(Oversatt fra Engelsk ved U. V. B.).

Sommerminder i de dødes maaned.

Av SIGRID UNDSET.

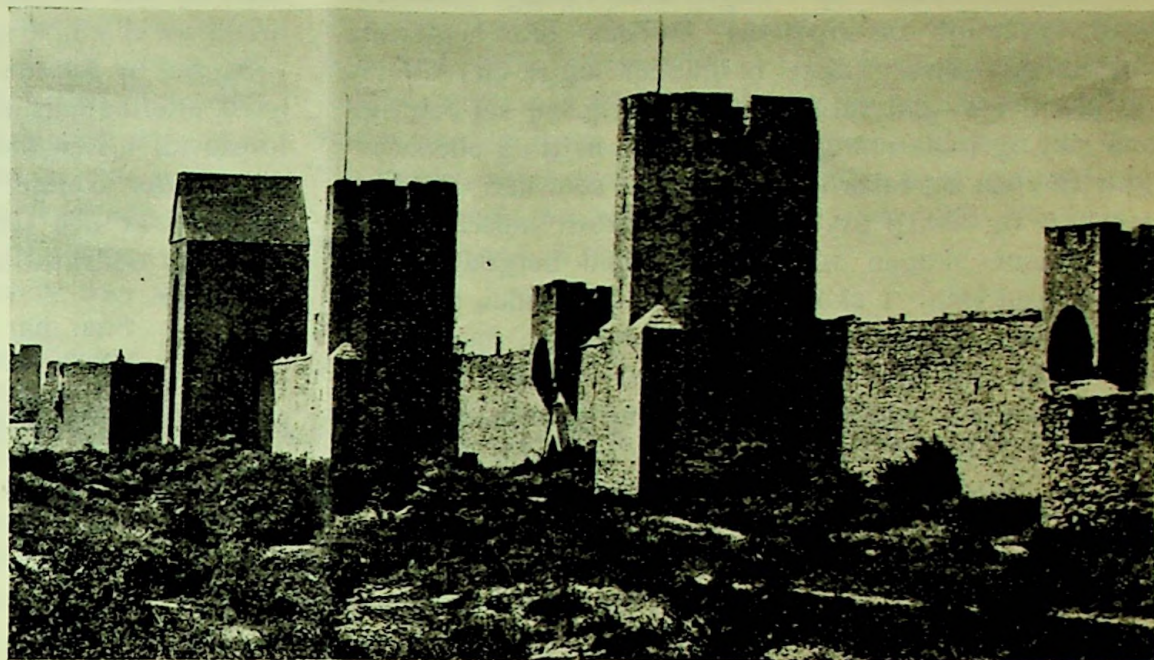
Grundfjeldet paa Gotland ligger dypt under havflaten, og de lagdannede bergarter som stikker op er slike som kaldes sedimentære: i fjerne geologiske perioder da det som nu utgjør det geografiske begrep Skandinavien laa meget dypere i havet end nu har lag efter lag av kalkslam, sand og lerarter leiret sig paa sjøbunden og litt efter litt er det blitt omdannet til sandsten, mergelstener og kalkbergarter. Og det nye land har hævet sig op over havflaten, isbræen har dækket det og latt efter sig paa Gotland grus og rulle-

stensblokker fra grundfjeldet langt oppe i Sverige, sjøen har steget igjen og de gamle strandlinjer vises paa øen som grusvolder, den ene indenfor den anden.

De første spor til at mennesker har levet paa øen — spor efter benalderens, den ældre stenalders fisker- og jægerfolk — findes indtil de gamle strandlinjer, fra den tid da havet holdt paa at stige for siste gang. De har maattet vige for havet opover til høiereliggende grund; følgende de smaa vasdrag som randt ut i stranden fra grunde tjern og sjøer inde paa øen, har de

Visby:

Østre stadsmur.

trængt indover og bodd i randen av storskogen som dækket flaten deroppe. Hvordan har overleveringen om flugten for havet kunnet holde sig fra disse primitive jægeres dager og være blit fortalt fra ættledd til ættledd en seks tusen aar eller saa, indtil den sidste sagnagtige erindring om det blev skrevet ned engang i det fjortende aarhundrede? Gutersagaen forteller sagnet om den første mand som fandt Gotland: Han het Tjelvar. Da var det slik at Gotland sank under havet hver dag, men var oppe om nätterne. Men Tjelvar førte først ild paa landet og siden sank det aldrig. Tjelvars søn het Havde og hadde en hustru som het Hvite Stjerne. De bodde paa øen, og fra deres sønner, Gute og Grajper og Gunfiaun, stammer guterne.

I juni maaned, naar frugthagerne blomstrer om bondegårdene og de forvildede frugttrær blomstrer langs veiene og i løvengene — i furuskogene blaaner det av de store lyse sommervioler og paa tørre bakker staar mofivilen, mogop som vi kalder den hos os, avblomstret med de langaarede frøhobe som smaa sølvglinsende fjerponponer tætt bortover saa hele grunden glinser av dem, — i de lyse juninætter naar skinnet og kjøligheten fra havet fylder luften, saa forstaar en godt at mythen er sand. Selv om vi kanske nogen hver vilde være for pedantiske til at kjende hende igjen i flokken av boplassens sotede, skindklædde kvinder, om vi kunde faa se i et syn de første øboer ved stranden mellem havet og skogen. Likevel har hun som først blev hjemmestedd her sikkert heft Hvite Stjerne.

II.

Allerede i yngre stenalder — det vil si omtrent fra midten av tredje aartusen før Kristi fødsel — har Hvite Stjernes ætlinger spredt sig indover øen. De ældste gravene, kister av sammenstilte stenheller, og de ældste fund av votivgaver, samlinger av stenvaaben lagt ned paa en bestemt maate sann at en kan slutte, disse ting har nogen offret til magterne som raader for liv og lagnad, er sagtens minder om de ældste bønder. Derefter tar det til at vrimle med fornlevninger efter folket som har bodd her utover i aartusenerne. De vidner om at guterne har syntes, her var godt at leve, godt at dø. Østersjøens perle kaldes øen i turistreklamen. Om ikke navnet er gammelt — nok saa fælt som det er — det dækker en følelse som er gammel. Bygdeborgerne, Torsburgen, sjøfæstningen i Tingstäde tråsk, Visby stadsmur fortæller om guternes vilje til at verge sin ø, bite sig fast i fædrenes fjeldmark. Hustufferne, gravene, kirkerne fortæller det samme: om en kjærlighet til hjemmet som var ældgammel, da øen blev kristnet og blev kristnet sammen med øens folk.

Fra bronsealderen stammer de vældige gravrøiser. Tusenvis av kjerrelæss med runde stener fra stranden er dynget op over urnerne med brændte ben efter høvdingsslægters mænd og kvinder. Det rike gods som er git de døde med i graven fortæller om at Gotland alt dengang var knutepunkt for handelsveier som løp nord og syd og øst og vest fra øen. En slik røis, «Bro steinkalm» ligger paa en stor aapning i furuskogen, der

kalkklippen dukker op i dagen som vældige flate sva-berg, glatslipt og ripet av istidens bræ, ingenting vokser paa disse nakne berghaller andet end litt lav og kladder av harelabb som jeg aldrig har set blomstre saa rikt og i saa mange nuancer, fra hvitt og elfenbensgult til rosa og laksrødt og dyprødt som her. Det lugter hett og skarp av furu og knusktørr mosebund fra den grise skogen som gror utenom bergflaket med gravrøisen paa. I skogbrynet paa den anden siden av veien staar to billedstener fra vikingtiden, men i sagnet er de blit hetende «Bro aikar» — okser. Det var en bonde som kjørte med sit blindfødte barn til Bro lovekirke, og han hadde lovet at gi okserne som trak vognen til «det hellige Kors i Bro», hvis barnet lik syn. Da de var kommet saa langt som til Bro steinkalm ropte gutten: «Far, far, der ser jeg kirken.» Men saa vilde manden snu, han var en stor gnier og syntes, nu kunde han da spare okserne sine. Da blev de til sten og der staar de. Litt længer øst efter veien staar to andre billedstener, og de heter «Bro stinkäringer» — for det blev siden sagt at det var to kjerringer som blev til sten, fordi de trættet paa vei til julemessen. Med det at en ny lære blev forkyndt fra det gamle helligdomssted blev de gamle mindesmerker tydet om, men et saare hellig sted maa det altid ha været her ved Bro kilde. Saavidt jeg kunde se, randt den ret nord — nordenrindende vand har det altid været rart med.

Ellers ligger bronzealderens graver mest nær kysten. En av røiserne heter «Angantys rør». Anganty og hans elleve brødre var Arngrimssønner fra Bolmey, de var vikinger og berserker. De beilet til Ingebjørg, kongens datter av Uppsäl, og Hjalmar hin hugprude som Ingebjørg elsket æsket dem til holmgang. Kjæmperne møttes i en vik paa en ø i sjøen (Samsø sier sagaen forresten), og Orvar-Odd fra Ravnista i Namdalen, Hjalmars fosterbror, dræpte de elleve Arngrimssønner med klubben sin, mens Hjalmar kjæmpet med Anganty og dræpte ham, men fik banesaar selv av Tyrving, Angantys troldsverd. Over Arngrimssønnerne blev der gjort haug der paa heden ved stranden, hvor kampen hadde staatt, men Hjalmars lik førte Orvar-Odd til Uppsäl og la det ned foran døren til Ingebjørgs møyesäl. Da møen kom ut og fik se den døde — hun hverken klaget eller graat, hun bøiet sig over den døde og segnet ned paa liket, død, for hendes hjerte var bristet. Hervor, Angantys datter, var skjoldmø. Hun fór til sin fars grav, kokte seid og galdret, til haugen løftet sig i lyse luer og faren, dødningen, stod frem i ilden, og nødtvungent maatte han gi fra sig Tyrving, sverdet

som var slik at det maatte dræpe hvergang det blev dradd av sliren, til datteren.

Sagaen er sen-middelalderlig, romantisk, og full av lyrisk efterdigtning efter de gamle edda-kvad, — typisk forsaavidt for en literær retning som langt ut i kristen middelalder svermet for vikingromantik. Som i alle sagaerne av den retningen er lyrikken det vakreste, Hjalmars dødskvad er svært vakkert.

Saar har jeg seksten,
sliten brynje,
det svartner fo synet,
jeg kan ikke gaa.
Nær hjertet bet mig
Angantys sved,
eggen den kvasse
herdet i eiter.

Drag du av haand min
den røde ring
og bring til den unge
Ingebjørg.
Visst vil hun,
den hugtro, sørge
naar ikke jeg kommer
hjem til Uppsäl.

Ravnen som sitter
høit i træ
flyr nu mot øst
og ørn følger efter.
Siste gang gir jeg nu
ørner føde,
mætter dem nu
med mit eget blod.

Angantys grav er baade her og der paa øerne i Kattegat og Østersjøen. Jeg har været ved Angantys grav paa Samsø — den ligger paa bakken ovenfor et smalt eid, og det var styggveir da jeg var der. Him-melen var blaasvart og havet mørkt og dottet av skum, brændingen dundret mot den gule sandstrand og sjø-sprøiten drev ind over lyngbakkerne og gravhaugen, der nogen sauer og jeg og den kvindelige danske lægen som jeg var paa fottur med paa Samsø krøp sammen paa læsiden. Vi spiste smørbrød og jeg drak øl av flaske, mens doktorfrøkenen skrek et foredrag imot stormen og mot mig. Hun var avholds-, indremissions- og kvindesakskvinde, og dag og natt og i storm og i stille drev hun hardt og skulde omvende mig.

Ikke før hadde jeg faatt rede paa at Anganty ligger begravet paa Gotland ogsaa, saa bestemte jeg mig naturligvis til at besøke ham, — Anganty og Orvar-Odd har jeg kjendt siden jeg var liten pike.

Denne Angantygraven var altsaa en stor bronze-

aldersrøis, og der var en herlig utsigt fra den, da jeg hadde kløvet op paa haugen av runde rullestener. Den ligger paa østkysten ved en vik, og utenfor laa sjøen stille og full av solglitter, over himmelen seilet lysrandede godveirsskyer, og omkring graven stod slaapetornen full av hvite blomster og de røde orkideer vokste tætt i græsset. Graven har været plyndret (eller utgravet kanske), der var en stor grop som et krater ned i røisen, og medett gav de stenene som jeg stod

paa sig til at trille og jeg trillet med, like ned i bunden av hullet. Jeg skrubbet op benene mine saa jeg maatte gaa med tætte uldstrømper en maaned efter mindst, knuste glasset paa klokken min, og da jeg hadde faatt karret mig op igjen av Angantys grav opdaget jeg at jeg hadde mistet den indviede medaljen som jeg hadde hat hængende om halsen. Stakkar, var det *den* som hadde forarget draugen i haugen?

(Forts.).

NORSKE KVINNERS KATOLSKKE FORBUNDS

TREDJE LANDSMØTE I OSLO, LØRDAG 31. OKTOBER OG SØNDAG 1. NOVEMBER

Før vi begynner med begynnelsen vil vi begynne med noget annet: med det helhetsinntrykk som dette godt besøkte, vellykkede, «temperamentsfulle» landsmøte har gjort på oss. Med største interesse har vi fulgt hele programmet, og vi må ærlig tilstå at det har overtruffet alle våre forventninger. Det er vår opriktige mening når vi skriver at Norske Kvinners Katolske Forbunds landsmøter har utviklet sig til å bli av de største katolske begivenheter her i Norge. Begivenheter som er blitt verdifulle ledd blandt de mange som den katolske aksjons kjede danner i sin rike mangfoldighet. Etter dette landsmøte å dømme, forekommer det oss at Forbundets virke er av den største religiøse og sociale betydning, at det simpelthen er uundværlig for de norske katolske kvinner. Der får man høre om det arbeide som av de forskjellige kvinnelige foreninger landet over i årets løp er utrettet, der tendes en begeistring for det katolske kvinne-ideal, som av de forskjellige delegerte må bæres videre til de respektive foreningers medlemmer. Og «last but not least», der får man på den mest effektive måte oppleve hvilken mektig organisasjon det katolske kvinneforbund er; hvad det vil si å stå i en katolsk forening, å være tilsluttet et katolsk forbund. Med hensyn til katolsk aksjon her i Norge kan tanken på lokale eller nasjonale forhold undertiden virke nedtrykkende, især på høimodige sjeler som da må føle sig som fugler hvis naturlige «tumbleplass» er de store, uinnskrenkede høider og vidder, og som av grusom menneskehånd er blitt innesperret i et trangt bur som umuliggjør enhver fri bevegelse og utfoldelse. Men så åpenbarer sig en tanke. Den ekte katolske, frigjørende og frelsende tanke, nemlig den at intet katolsk er bundet bare til det lokale eller nasjonale og at alt katolsk gjelder «Kirken» som verdenssamfund. At all katolsk aksjon

hvor beskjednen den enn er, i hvor små forhold den enn utøves, allikevel har sin store og uvurderlige betydning hvis den betraktes som en detalj av Kirkens veldige mosaikk. Hvor høit et tre enn rager mot himmelen, hvor brede og sterke dets stamme og grener enn er, uten løv mangler det noget på sin fullkommenhet, sin mest tiltalende skjønnhet, uten løv byr det ingen skygge mot solens hete. Likesom hver blad bidrar til treets fullendelse, således bidrar hver eneste liten katolsk forening, hvor liten den enn er, til Kirkens; og det som mangler i utvortes storhet kan og må erstattes ved de få medlemmers indre verdi.

Det er især denne løftende tanke som blandt de mange andre stadig og på en virkelig begeistrende måte fremheves på N. K. K. F.'s landsmøter. Det er især den tanke som stadig vekker ny energi, høimodighet og hengivenhet hos dem som har den store lykke og den store forrett å være med på dem.

Dette som innledning til vårt referat.

Forut for landsmøtet holdtes fredag aften (30. oktober, Bededagen) et rådsmøte, hvor indre anliggender og de forskjellige forslag som styret ønsket å forelegge blev drøftet.

Som vanlig innviedes også det tredje landsmøte ved en hellig Messe og felleskommunion, denne gang i Dominikanernes vakre Kirke i Neuberggaten. Om eftermiddagen kl. 3 samledes deltagerne i St. Olavskirke til en kort andakt for å nedbe den Helligånds gaver over Styret og de delegerte for de forskjellige foreninger som er tilsluttet Forbundet. Et vakkert tegn på Styrets og de delegertes dype religiøsitet. Straks etterpå samledes deltagerne i foreningslokalet hvor N. K. K. F.'s utrettelige Formann, Fru Anna Backer, på Styrets vegne åpnet landsmøtet med en kort velkomsttale til de norske og de utenlandske gjester. *) Fruen minnedes også avdøde Mgr. Olav Offerdahl,

*) Danske Kvinners Katolske Forbund var representert ved sin Formann, hoffdame Fru Utke Ramsing, Fru Mathilde Lohrer og Fru Jonna Stampe Feddersen.

Sveriges Katolska Kvinnoförbund var ikke representert.

N. K. K. F.'s første åndelige rådgiver. Etter å ha forklart landsmøtets hensikt rettet Formannen en kraftig opfordring til alle deltagerne til også å realisere de planer som på dette landsmøte skulde utarbeides og til i alt og i første rekke å ha for øie de høie, kristelige idealer og aldri å svikte dem. Ved navneopropet viste det sig at alle Forbundets ledd, med undtagelse av Bergen, som dog hadde innsendt årsberetning, var representert. Dessuten var flere av geistligheten og medlemmer av de tilsluttede foreninger tilstede.

Efterat Olavshymnen var sunget blev der avsendt telegrammer til Hans Eminense Kardinal-Statssekretær Ceretti, det internasjonale katolske kvinneforbunds Protektor, til Unionens President, Mme Steenberghe-Engering, og til D. D. M. M. Kongen og Dronningen samt også til to av N. K. K. F.'s medlemmer, som på grunn av sykdom dessverre var forhindret i å bivåne møtene: Fru Konsul Berrum og Frk. Fåberg.

Derpå gikk man over til dagsordenen. Den av styret fremlagte beretning om arbeidet efter landsmøtet i 1929 blev oplest og godkjent med akklamasjon. Kassereren frk. Maria Müller gav så en oversikt over regnskapet og appellerte i den anledning til leddenes velvilje og gavmildhet, og til ved særlige tilstehinger i de forskjellige foreninger å støtte N. K. K. F.'s arbeide. En direkte følge herav var at formannen for St. Elisabethforeningen i Porsgrunn straks tilsa et ekstrabidrag av kr. 25,—. Efterat det var gitt décharge for regnskapet, som var revidert av frk. Halle, og fru Backer hadde takket frk. Müller for det nøiaktig utførte, vanskelige arbeide og igjen hadde opfordret alle til å støtte forbundet i dets økonomiske vanskeligheter blev leddenes rapporter oplest av de forskjellige representanter. Efter årsberetningenes oplesning fant valget av styre og varamenn sted for arbeidsperioden fra november 1931 til næste landsmøte.

Formannen fru Anna Backer som i flere år på en så enestående og energisk måte hadde utført det veldige arbeide som denne stilling førte med sig og som dessuten i flere år hadde besørget den innenlandske korrespondanse, ønsket på grunn av sykdom og høi alder ikke mere gjenvalg. Flere damer blev foreslått til den nye, vanskelige og krevende stilling, men alle nektet av private eller andre grunner. Til slutt erklærte frk. Louise Bachke sig beredt til å påta sig hvervet. Det viste sig heller ikke lett å finne nye krefter for de øvrige ledige styreplasser. Efter en livlig og lengere «diskusjon» kom styret til å bestå av følgende medlemmer:

Formann: Frk. Louise Bachke.

1ste viseformann: Fru Anna Bonnevie.

2nen viseformann: Frk. Sigrid Boe (Arendal).

Utenlandsk sekretær: Frk. Ellen Fåberg.

Innenlandsk sekretær: Frk. Angela Endresen.

Protokollførende sekretær: Fru Konsul Berrum.

Kasserer: Frk. M. Müller (gjenvalg).

Varamenn blev: Frk. Hegge, fru Elieson, frk. Straith, og frk. Halle.

Til revisor blev med akklamasjon gjenvalgt frk. Halle.

Efterat fru Backer hadde oplest de telegrafiske hilsener fra frk. Fåberg og Fru U. Berrum, rettet hun en hjertelig velkomsttale til det nye styre hvori hun opfordret det til å vise god vilje og til regelmessig og glad arbeide.

Så holdt den forhenværende 1ste viseformann frk. Hegge en velfortjent tale for fru Backer, hvori hun pointerte hvilken

veldig kraft Forbundet mistet ved hennes fratreden som formann. På styrets vegne blev fru Backer utnevnt til første æresmedlem av N. K. K. F. og som sådan blev hun hyldet av hele forsamlingen idet alle reiste sig og utbragte et spontant: «Fru Anna Backer leve . . .» Efter at fru Backer hadde uttalt sin opriktige og varme takk og anerkjennelse for denne store utmerkelse var det en liten tepause som forløp i hyggelig samvær.

Efter tepausen tar den nye formann frk. Bachke ordet og meddeler at hun bare kan motta valget under visse reservasjoner, blandt annet at hun bare kan overta den nye, krevende stilling forsøksvis. Reservasjonen akseptertes enstemmig. Med det samme benytter hun på en meget smart måte anledningen til å fremsette sitt første forslag, nemlig at alle tegner sig som enkeltmedlemmer.

Så får de utenlandske gjester ordet og Fru Mathilde Lohrer fengsler med ett hele forsamlingen ved et helt personlig preget, originalt og morsomt kåseri. Hun erobrer sannelig hele forsamlingen med storm og stormen når sitt høydepunkt i ovasjonens begeistrede jubel.

Hoffdame Fru Utke Ramsing gir så en kort oversikt over Kvinneforbundets arbeide i Danmark i det forløpne år, og over dets samarbeide med de andre nordiske land. Særlig dvelte hun ved de øvrige forbindelser med utlandet, ved det internasjonale arbeide som kunde skaffe den katolske internasjonale kvinnelige den største innflytelse også i Folkeforbundet hvor det allerede har to offisielle kvinnelige representanter. Det er især ved dette arbeide at lovgivningen kan fremmes i katolsk ånd.

Fru Backer takker Fru Utke Ramsing for hennes utmerkede og vektige tale og opleser svartelegrammet som var innløpet fra Kongen og Dronningen.

Så gis ordet til Hans Højærverdighet Administrator Irgens hvis tale om «Foreldrenes og Statens rettigheter likeoverfor barnet» vi i sin helhet vil gjengi i et av «St. Olavs» førstkomende numre.

Efter en kort diskusjon om forskjellige skolespørsmål sluttet Formannen det overmåte vellykkede og godt besøkte møte med en varmfølt tale, og undlot ikke, på vigiliedagen for Allehelgensfesten, å peke på det store livseksempel helgenene har gitt oss. I de norske almanakker var helgenene visstnok sløffet, men dog var det nettop dem som var og fremdeles er menneskehetens største velgjørere og største personligheter. Også efter døden taler de sitt mektige sprog til oss vet det heroiske liv de har levet, har de et bud til oss om at også vi må vie alle våre krefter til Guds ære, og om det så skal være, selv sette vårt liv til for våre høie, katolske idealer. Hvorfor skulde det være umulig for oss det som så mange hellige kvinner har gjort før oss?

Applausen viste at forsamlingen hadde forstått sin formanns vakre ord. En begeistret sang avsluttet landsmøtets første generalforsamling.

Søndag 1. november. Allehelgensdag.

Kl. 8 frembar Mgr. Dr. K. Kjelstrup den Hl. Messe i den hensikt å nedbe Guds velsignelse over forbundet og dets medlemmer. Kirken var i festskrud. Alle plasser i benkene var

optatt. Undr messen var det felleskommunion, og det var et rørende og gripende syn å se omtrent alle tilstedeværende katolske kvinner nærme sig det hellige bord for å motta Ham hvis lære og idealer de så fast var besluttet på å sette ut i livet. Felleskommunionen skulde også minne om at det bare var mulig å leve Kristi Evangelium ved oftere å motta Kristus selv, livets og sannhetens brød.

Efter messen var det fellesfrokost i Hjemmenes Vel's lokaler. Kl. 10½ begynte høimessen i de forskjellige kirker, og kl. 1 møtet i foreningslokalet. Mange var møtt frem, deriblandt flere av geistligheten. Efter en begeistret sang introduserte formannen fru Ulrika Sutter som holdt et kort og veloverveiet foredrag om: **Hvilket praktisk formål bør katolske kvinner nu samle sig om til støtte for den katolske ungdom.** Fruen betonte at hun bare vilde fremsette selve ideen som da senere kunde utvikles videre. Den støtte det her dreiet sig om var ikke hvilkensomhelst støtte, heller ikke et legat, men «støtte til ungdommens videre utdanning.» Taleren og flere med henne hadde erfart hvor hårdt denne støtte trengtes da største delen av den katolske ungdom efter å ha gjennomgått den almindelige folkeskole av mangel på midler måtte påta sig hvilketsomhelst arbeide, uten håp om en videre utdanning tiltross for anlegg og evner. Hvor mange kunde idag ha hatt en bedre stilling hvis det eksisterte et fond til videre utdanning. Med en beskjedne uke-, måned- eller års-kontingent kunde det samles store beløp til dette formål, hvis bare alle katolske kvinner vilde løfte i flokk. De dårlige tider skulde i dette tilfelle ikke være til hinder, men heller stimulere til snarest mulig støtte og hjelp. Taleren dokumenterte sin forslag med flere praktiske og aktuelle eksempler.

I den derpå følgende diskusjon om samme emne blev de av fru Sutter fremsatte tanker nærmere presisert, og grunn tanken vant enstemmig bifall hos alle ledd. Der blev besluttet å avfatte en resolusjon herom.

Efterat hodene var blitt litt lettet ved en fellessang blev også programmet avlastet litt ved at det følgende punkt på programmet falt bort, og det offentlige møtes siste foredrag om «Katolsk aksjon» skulde holdes nu.

Fru Ramsing, formannen i D. K. K. F. gav en lengere, helt personlig preget og godt dokumentert oversikt over den katolske aksjons utvikling, betydning og mål. Fruen fremholdt hvordan den katolske aksjon i sine nuværende former allerede var innledet av Pave Pius IX, videre belyst av Leo XIII (Rerum Novarum), systematisk gjennomført av Pavene Pius X og Benedikt XV, mens det var forbeholdt vår nuværende store Pave Pius XI ved taler og rundskrivelser og især ved innstiftelsen av Kristi Kongefest å ta de siste energiske skritt i den retning. Ved Kristi Kongefesten vilde Paven minne menneskene om at det er Kristus som må herske over alle i samfundet, og at alle, ikke bare prestene, men også legfolket må arbeide for at dette kongedømme blir til en realitet. I våre dager strekker ikke prestene til til å nå alle folkelag, til å nå alle som vender sig bort fra Kirken. Derfor må også legfolket ta aktiv del i hierarkiets arbeide under de kirkelige overordnede styre og ledelse. Likesom i Oldkirkens dager må også nu igjen alle de troende ved positivt arbeide bli sig ansvarsbevisst overfor alt som vedkommer Kirken. «Hvo som ikke samler med mig, han adspredde.» Den katolske aksjon er ånd og liv og omfatter den katolske Kirke i sin helhet, ved den må vår avkristnede kultur gjenkristnes efter de store linjer som trekkes op av Paven selv.

Gjennem den må Kirken beskyttes for splittelse, må de gamle sår helbredes, må det sosiale arbeide, må lovgivning og kunst helt gjennomsyres av den surdeig som Kristus selv sammenlignet sitt rike (Kirken) med. Den sanne katolske aksjon må først og fremst vise sig i hver katolikks private liv, fra individet føres den videre til familien og fra familien til samfundet. Således blir Kirken stadig mere «acies bene ordinata», den velordnede hær» som drar ut til kamp og seir for sin Konge, Kristus.

Fru Ramsings anslående tale fant stormende bifall. Efter en takk fra Formannen blev sunget den vakre, av frk. Fåberg forfattede sang: «Norvegia Catholica». Det var en passende og verdig avslutning på det verdifulle foredrag som vi sikkert ikke snart kommer til å glemme.

Så blev det avfattet en resolusjon angående den av Fru Ulrika Sutter fremsatte tanke om støtte for katolsk ungdom. Resolusjonen fikk følgende ordlyd: «N. K. K. F. henstiller til styret at det skal reises et utdanningsfond til videre utdanning for katolsk ungdom.»

Angående skolespørsmålet blev besluttet å henstille til ledene å gjøre sine medlemmer opmerksom på sakens betydning og konsekvenser.

Med hensyn til kinematografspørsmålet som var blitt reist av Fru Smith blev det nedsatt en kinematografkomité i den hensikt sammen med andre å nedlegge protest overfor det offentlige mot umoralsk filmfremvisning. Til medlemmer av komiteen blev opnevnt: Fru A. Backer, Fru A. Bonnevie og Fru I. Elieson.

Så holdt Fru A. Backer sin siste Formannstale, hvori hun især opfordret de unge til å fortsette det arbeide som de eldre hadde startet, til å være begeistrede apostler for den gode sak. Troen på de unge, dyktige krefter gav et lyst syn på fremtiden. Fruen rettet også en varm takk til styrets damer som hun hadde hatt den lykke å virke sammen med i flere år. Heller ikke Kirkens menn blev glemt! Hun takket for den interesse som flere blandt geistligheten viste Forbundet, en interesse som var til gagn for den ekspansjonstrang som også kvinnene må ha. Så ønsket hun Guds velsignelse, Guds hjelp og kraft for alle, forat forbundet kunde virke til gagn for alle.

Frk. Heggen takket på styrets vegne for alt det arbeide Fru Backer hadde nedlagt i de syv rike år av hennes Formannshverv.

Landsmøtet blev avsluttet ved salmen «Fast skal min dåpspakt evig stå».

Det offentlige møte i tilslutning til landsmøtet avholdtes i Hjemmenes Vels festlokaler. De to viktige og aktuelle foredrag som blev holdt av Fru Anna Backer og Pater Lutz vil vi helt eller delvis gjengi i «St. Olav». Fru Ramsing rekapitulerte det foredrag hun hadde holdt om formiddagen. Efter foredragene var det herlig musikk av Hr. Stud. med. Sylou-Kreutz og Fru Lilleba Sollie Årseth, hvorved den alvorlige foredragsstemning med ett blev omskapt til lys og munter feststemning.

Under avskjeds-tesoupéren blev det på forbundets og styrets vegne overrakt Fru Backer en prektig sølvbolle og sølvvase. Feststemningen var høi, og den kvinnelige veltalenhet utfoldet sig i all sin rikdom!

Både landsmøtet og det offentlige møte har for alle tilstedeværende vært ypperlige kilder til nye, løftende tanker, som ikke vil undlate å sette hundrefold frukt i fremtiden.

VARIA.

Hamar lokalforening av St. Olavsforbundet

hadde Allehelgensdag en vellykket festaften med den for det katolske menighetsliv på Hamar (St. Torfinns kirke) så levende interesserte og generøst opofrende Sigrid Undset som foredragsholder. Det hederkronede styremedlem fortalte på sin egenartede, fengslende måte om Gotland, illustrert ved en rekke vakre lysbilleder. Noen gjengivelse av det lange, på geologiske, etnografiske og historiske opplysninger vektige, uskrevne foredrag vilde ikke la sig gi; men en artikkel over samme emne skulde Fruen vistnok skrive for «St. Olav». Et rungende bifall både før og etter formannen, forstkand. Borchgrevinks takketale, gav naturlig uttrykk for stemningen hos de fremmøtte, hvoriblandt flere anderledes-troende, delvis var kommet vandreende langveisfra. Tross det iøvrig relativt velutviklede foreningsliv søker styret for denne lokale avdeling av St. Olavsforbundet å oprettholde den gode, av den tidligere sogneprest innøvede praksis med månedlige foredragsmøter i litt festligere former enn i de øvrige foreninger med ukentlige møter.

—S—

*Fra Spania.**Katolsk propaganda for den frie skole.*

I Barcelona er det holdt et stort møte til forsvar for den private skole. På dette møte som blev organisert av de katolske høiskole-studenters katalanske forbund, førtes ordet av Gil Robles, lederen av den agrariske minoritet, og Aguirre, føreren for den baskisk-navarresiske minoritet. Ved dette møte er det blitt igangsatt en intens propaganda-kampagne til forsvar for den frie skole i Spana. —

Skal også Redemptoristpatrene drives ut?

Klosterstormen i Spania har heller ikke spart Redemptoristpatrene. I Barcelona måtte Patrene klæ sig civilt og skaffe sig opphold hos kjente. I Granada er deres kirke brent, og patrene måtte flykte. I Astorga hvor de filosofiske og teologiske studenter har sitt studiehjem, blev klostret også flammens bytte. Klostret i Carmona fikk så pass skade at det vel ikke mere lar sig restaurere. Patrene regner med at de likesom Jesuittene vil drives ut av landet. Etter sigende søker de allerede etter et oppholdssted i Nederlandene for sine teologi-studenter. —

Den internasjonale katolske dagspresse.

På et møte av den Internasjonale Permanente Komité av Katolske Dagblad-direktører i Rotterdam hvor det var møtt representanter for 12 forskjellige nasjoner blev det utstedt et manifest hvori komiteen uttaler sin beundring for og inderlige deltagelse med sin kollega «El Debate», Madrids store katolske dagblad, for den måte hvorpå dette organ sammen med hele den katolske presse i Spania heltemodig kjemper for Kirkens og

Klosterordenenes frihet i Spania. Uten å vilde blande sig op i Spanias innenriks-politikk må det allikevel uttrykkelig erklæres at Kirkens frihet hører til den kristne kulturs ufravikelige rettigheter. I manifestet uttales videre overbevisningen om at de forsvunne århundres ridderlige ånd i Spania vil seire over intoleransen overfor religionen. —

I radikal motsetning til Spania . . .

Mens man i Spania er på jakt etter ordensfolk for å drive dem ut, gjør man dem i Kolumbia til bærere av Statsautoriteten. Der meldes nemlig fra Frontino (Columbia) at republikkens President, ifølge en overenskomst mellom Regjeringen og Urabas Apostoliske Prefekt, har utstedt et dekret ved hvilket styrelsen, domstretten og straffeekskusjonen i dette distrikt til beskyttelse for de innfødte overdras til Karmelitt-patrenes misjonærer.

Derved blir statsloven uttrykkelig ophevet i dette distrikt. Misjonærene må mest mulig samle de innfødte i landsbyer, og gi dem høvdinger. Videre skal de opprette et politi-korps blandt dem, ordne strafferetten, fremme skolebesøk, beskytte de innfødte mot de hvite utbyttere, og sørge for at ikke-kolumbiere ikke tar opphold i bygdene. Ifølge dekretet kan de innfødtes arbeidskrefter bare benyttes under bestemte forutsetninger og betingelser.

Spania . . . og Columbia!! «Les extrêmes se touchent?»

Bokanmeldelse:

Matthieszen, Wilhelm, Sankt Martin. Den Kindern erzählt. Mit Bildern von August Braum. Freiburg im Breisgau. Herder. (Innb. 3,80 M.).

Mens denne bokanmeldelse skrives er det akkurat vigiliedagen for den store folkelige helgen som St. Martin er. Hvem har ikke hørt om den store helgen til hvis ære der hvert år tennes tusenvis av bål (St. Martinsbål)? I denne bok gis det en gripende og populær skildring av St. Martin, som ved sin velgjørenhet og høimodighet har sitt store bud også til vår tid, som mere enn noen annen krever ekte og dådkraftig nestekjærlighet. Boken er meget vakkert illustrert og har et meget tiltalende utstyr.

Monahan, Maud, Die Geschichte der heiligen Magdalena Sophie Barat. Den Kindern erzählt. Uebersetzt von E. von Schmidt-Pauli. Freiburg im Breisgau. Herder. (Innb. 3,20 M.).

Det er en historie om en kvinne, en helgen som har viet alle sin store sjels krefter til de fattige og barnene. På en enkel, vakker måte skildres her Magdalena Barratts bevagede liv. En av bokens hovedfordeler er den glimrende overensstemmelse mellom teksten (som er skrevet, ikke trykt) og billedene. Tegningene er yndige og kan ikke misforståes av noget barn.

Slik litteratur, i slik utgave savner vi desverre ennå her. De to her nevnte bøker vil leses med glede og uthytte både av voksne og barn.